

Danmarks ambassade i Island
22/9

Program
Folketingets Sundhedsudvalg i Island
27-29 september 2023

Bilag 1

Onsdag 27. september	
08:30 (DK tid)	Afgang fra Kastrup lufthavn med SAS SK595 (3 timer og 15 min)
09:45 (IS tid) Bemærk 2 timers tidsforskel	Ankomst Keflavik Internationale lufthavn Ambassadør Kirsten Geelan og souschef Adam Grønholm tager imod i ankomsthallen.
10:15-11:00	Fælles bustransport til Safnahusid i Reykjavik (45 min) Der bydes på lette snacks og drikke i bussen.
11:00-12:15	Introduktion til „The Icelandic Prevention Model“ og efterfølgende diskussion. <i>Formål: Introduktion til den islandske model ved Planet Youth, som er et forskningskonsulentfirma, der driver et vejledningsprogram i forebyggelse af unges alkohol- og stofmisbrug i samarbejde med lokalsamfund over hele verden. Redskabet er "The Icelandic Prevention Model" – en evidensbaseret model til at reducere alkohol- og stofmisbrug. Modellen har været benyttet med succes i Island de seneste 20 år. Modellen præsenteres for delegationen af organisationen Planet Youth.</i> Ekstern deltager: - Margrét Lilja Guðmundsdóttir, Chief Knowledge Officer, Planet Youth. <i>Sted: Safnahusid Hverfisgata 15, 101 Reykjavik. 3. sal, lokale 3d</i>
12:15-13:15	Frokost. Safnahusid's Café i stueetagen.
13:15-14:45	Introduktion og status for situationen i Island ved ambassadør Kirsten Geelan <i>Formål: Præsentation og diskussion af den aktuelle politiske situation og regeringens sundhedspolitiske dagsorden.</i> <i>Sted: Safnahusid Hverfisgata 15, 101 Reykjavik. 3. sal, lokale 3d</i>
14:45-15:00	Gåtur til Hotel Reykjavik Saga. Bussen transporterer bagagen i forvejen. Buskørsel i tilfælde af meget dårligt vejr.

15:00-15:30	Indkvartering på Hotel Reykjavík Saga beliggende i centrum af Reykjavík. Tid til egen disposition. <i>Sted:</i> <i>Hotel Reykjavík Saga</i> <i>Lækjargata 12</i> <i>101 Reykjavík</i>
15:30-17:45	Tid til egen disposition og politisk arbejde
17:45-18:00	Gátur fra Hotel Reykjavík Saga til Danmarks Ambassade, beliggende på Hverfisgata 29, 101 Reykjavík
18:00-21:00	Middag på Danmarks Ambassade <i>Formål: Ved middagen at diskutere forebyggelse i Island med politikere og organisationer.</i> Eksterne deltagere: - Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir, formand for Althingets Velfærdsudvalg - Jón Sigfússon, Bestyrelsesformand for Planet Youth, - Margrét Lilja Guðmundsdóttir, Chief Knowledge Officer, Planet Youth. - Úlfur Einarsson, Forstander for behandlingshjemmet Stuðlar <i>Sted:</i> <i>Danmarks Ambassade</i> <i>Hverfisgata 29</i> <i>101 Reykjavík</i>
Torsdag 28. september	
09:00	Afhentning på Hotel Reykjavík Saga
09:00-09:30	Bustransport til Stuðlar, behandlingshjem for unge misbrugere og kriminelle
09:30-10:45	Besøg hos Stuðlar, behandlingshjem for unge misbrugere og kriminelle <i>Formål: Få indblik i behandlingsmulighederne for unge misbrugere i Island. Fokus på forebyggelse og støtte til at komme videre. Stuðlar er den islandske stats behandlingsinstitution for børn og teenagere i alderen 12-18 år og består af 3 afdelinger; akutafdeling, behandlingsafdeling og støttehjem.</i> Eksterne deltagere: - Úlfur Einarsson, forstander <i>Sted:</i> <i>Stuðlar</i> <i>Fossaleyri 17</i> <i>112 Reykjavík</i>
10:45-11:15	Bustransport fra Stuðlar til Islands Parlament, Althinget.

11:15-11:45	<p>Kort rundvisning i Islands Althing af Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir, formand for Althingets Velfærdsudvalg, hvor sundhed og forebyggelse hører under.</p> <p><i>Sted:</i> <i>Islands Althing</i> <i>Kirkjustræti</i> <i>101 Reykjavik</i></p>
11:45-13:45	<p>Frøkostmøde med Islands Althings Velfærdsudvalg</p> <p><i>Formål: Møde med islandske parlamentarikere med fokus på politiske drøftelser og synspunkter i Island vedrørende den islandske model. Herunder hvilke barrierer og interesser parlamentarikerne har modt i forhold til politiske beslutninger.</i></p> <p>Eskterne deltagere: - Althingets Velfærdsudvalg</p> <p><i>Sted:</i> <i>Restauranten på Hótel Borg</i> <i>Pósthússtræti 11</i> <i>101 Reykjavik</i></p>
13:45-14:00	Bustransport til Garðabær Kommune (nabokommune til Reykjavik).
14:00-16:00	<p>Besøg hos Garðabær Kommune</p> <p><u>Formål:</u> <i>Indblik i hvordan islandske idrætsforeninger fastholder de unge udover, efter de er nået teenagealderen. Betydningen af eliteidræt og kulturforskelle mellem Island og Danmark på dette område. Herudover oplæg fra Borgmesteren om den islandske tilskudsregel til idræts- og fritidsaktiviteter og betydningen heraf. Herunder hvordan tilskuddet (kan) anvendes i praksis? Samt hvordan idrætsforeningerne arbejder med unges trivsel, og det at være medlem af et fællesskab. Og hvordan idrætsforeninger og andre foreninger arbejder med at få alle unge med - også de sidste 20 pct.</i></p> <p>Deltagere: - Almar Guðmundsson, Borgmester i Garðabær - Kári Jónsson, Chef for Sport & Fritid i Garðabær - Arnar Guðjónsson, elitetræner hos Stjarnan med erfaring fra Danmark.</p> <p><i>Sted:</i> <i>Garðabær Kommune</i> <i>Garðatorg 7,</i> <i>210 Garðabær</i></p>
16:00-16:30	Bustransport til Hotel Reykjavik Saga
16:30-18:45	Tid til egen disposition og politisk arbejde
18:45	Fælles delegationsmiddag

Fredag 29. september	
Tidrummet 08:15-09:15	Udtjekning fra Hotel Reykjavik Saga
09:15-09:30	Bustransport til Hjem & Skole til møde med Alliancen af forældreorganisationer og forældreråd på grundskolerne i Reykjavik.
09:30-10:45	<p>Møde med Alliancen af forældreorganisationer og forældreråd på grundskolerne i Reykjavik.</p> <p><i>Formål: Introduktion til forældreperspektivet på forebyggelse i Island og efterfølgende diskussion. Hvordan har forældre og forældrebevægelser været med til at starte den islandske model op?</i></p> <p>Eksterne deltagere: - Ragnheiður Davíðsdóttir, formand for SAMFOK, Alliancen af forældreorganisationer og forældreråd på grundskolerne i Reykjavik</p> <p><i>Sted: Hjem & Skole Skeifan 19, 4. sal 108 Reykjavik</i></p>
10:45-11:15	Bustransport til kommuneskolen Áslandsskóli
11:15-12:45	<p>Skolebesøg på Áslandsskóli omhandlende forebyggelse</p> <p><i>Formål: Indblik i en lokal skoles rolle i forebyggelsesindsatsen.</i></p> <p>Eksterne deltagere: - Kristín Jóna Magnúsdóttir, Afdelingsleder - Elevrepræsentant</p> <p><i>Sted: Áslandsskóli Krinás 1 221 Hafnarfjörður</i></p>
12:45	Afgang mod Keflavik lufthavn
13:30	<p>Indtjekning i Keflavik lufthavn</p> <p>Frokost på egen hånd i lufthavnen</p>
15:30	Afgang fra Keflavik med Icelandair, FI212 (3 timer og 15 minutter)
15:30-20:45	Ankomst i Kastrup

Deltagere

Folketingets sundhedsudvalg:

- Matilde Powers (S), næstformand (Delegationsleder)
- Flemming Møller Mortensen (S)
- Christoffer Aagaard Melson (V)
- Monika Rubin (M)
- Nanna Gotfredsen (M)
- Louise Brown (LA)
- Per Larsen (KF)
- Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT)
- Ida Holmgaard, udvalgssekretær
- Jørgen Nielsen, udvalgssekretær

Danmarks ambassade:

- Kirsten Geelan, Ambassadør
- Adam Grønholm, Souschef. + 354 888-4116
- Sjöfn Holmsted Sigurðardóttir, Head of Administration +354 888-6865
- Kaya Maria Friis Jensen, Praktikant

Hotel:

- Hotel Reykjavik Saga
Lækjargata 12
101 Reykjavik
+354 514 5000 / saga@hotelreykjavik.is

Den islandske model

Uddrag fra "Kortlægning af den islandske model" af Simone Gad Kjeld, Lisbeth Lund og Susan Andersen, Statens Institut for Folkesundhed, SDU, jf. [SUU alm. del – bilag 254, folketingsåret 2022-23 \(2. samling\)](#).

"Grundstenene til, hvad der i dag betegnes som den islandske model, blev lagt i begyndelsen af 1990'erne som respons på et stigende rusmiddelbrug blandt islandske unge. Over en årrække blev diverse initiativer igangsat i lokalsamfund på tværs af Island, og i slutningen af 1990'erne blev disse aktiviteter samlet til det, der senere hen er betegnet som *den islandske model*. Modellen tager afsæt i klassiske sociologiske og kriminologiske teorier, der deler antagelsen om, at børn og unge er et produkt af deres sociale og miljømæssige omgivelser fremfor rationelt styrede individer, der kan foretage rationelle valg. Endvidere antages det, at de fleste unge vil eksperimentere med risikoadfærd, herunder rusmidler, men kun under visse sociale og miljømæssige omstændigheder vil denne adfærd blive almindelig blandt en dominerende andel af unge. De fleste unge har deres debut med rusmidler i sociale sammenhænge med jævnaldrende, og jo yngre de er, når de begynder at eksperimentere med rusmidler, desto større er sandsynligheden for, at et lejlighedsvist forbrug udvikler sig til afhængighed og misbrug af rusmidler blandt unge.

Det er derfor vigtigt at fokusere på, hvordan unges omgivelser kan forandres via forebyggelses- og sundhedsfremmende initiativer med henblik på at mindske rusmiddelbruget og forsinke unges debut med rusmidler.

Overordnet søger den islandske model at reducere forekomsten af risikofaktorer for rusmiddelbrug blandt unge gennem en styrkelse af beskyttende faktorer inden for fire domæner, der omgiver den unge, herunder *familie, venner, fritid og skolen*. Eksempelvis er en beskyttende faktor for rusmiddelbrug inden for familiedomænet, at unge har tæt kontakt til deres forældre og tilbringer tid med dem, mens det inden for fritidsdomænet er, at unge involveres i organiserede sports- og fritidsaktiviteter. Den islandske model vægter desuden mobilisering af samfundet som helhed højt i arbejdet for at mindske unges rusmiddelbrug, særligt gennem et styrket samarbejde mellem aktører i lokalsamfundet, forskere, skoler og forældre. Boks 1 beskriver principperne, som den islandske model tager udgangspunkt i.

Siden implementeringen af den islandske model er der sket betydelige strukturelle ændringer i Island. De fleste kommuner og skoler har ansat personale med dedikeret tid til at deltage i og organisere forebyggelsesaktiviteter. Der findes samtidig organisationer med statslig finansiering til at styrke og forbedre samarbejdet og inddragelsen af forældre på lokalt niveau og skoleniveau. Kommunerne har gjort de forskellige forebyggelsesaktiviteter tilgængelige for alle børn og unge gennem et kuponsystem. Disse tiltag er mulige grundet en stigende politisk finansiering til fritidsaktiviteter for børn og unge. Eksempelvis får en familie årligt i Reykjavik over 3.000 kroner pr. barn i alderen 6-18 år til brug på sportslige aktiviteter."

Boks 1: Den islandske models 5 principper

Princip 1: Styrk det sociale miljø, så unge tilbydes inspirerende ungemiljøer uden rusmidler. Målet er at styrke de sociale og miljømæssige faktorer, som beskytter unge mod at bruge tobak, alkohol og andre rusmidler, såsom hash, eller som forsinker aldersdebuten for, at unge begynder at eksperimentere med disse produkter.

Princip 2: Brug lokalsamfundet i sin helhed, så man får en helhedsorienteret indsats og et stærkt samarbejde på tværs af de arenaer, der udgør unges liv. Dette indebærer et særligt fokus på skolen som arena for indsatser rettet mod unges sundhedsadfærd, da skolen er et vigtigt knudepunkt for lokale aktiviteter, som understøtter unges fysiske og mentale sundhed. En vigtig strategi i denne forbindelse er at styrke koblingen mellem familier, skoler og lokalsamfundet som helhed til at forebygge rusmiddelbrug blandt unge. Således opnås en helhedsorienteret indsats og et stærkt samarbejde på tværs af de arenaer, der udgør unges liv.

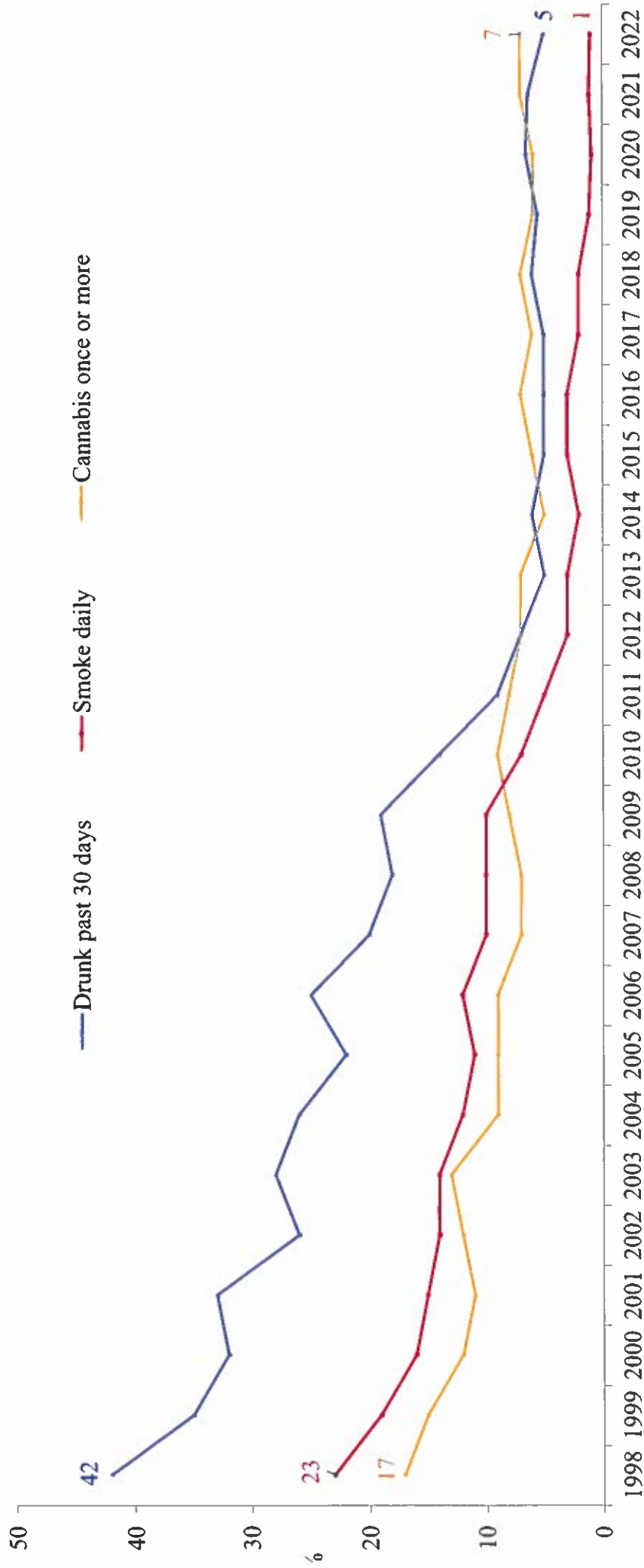
Princip 3: Styrk lokal viden og engagér lokale aktører. Herved får de lokale aktører viden om, hvordan det går med unge i lokalområdet, og de motiveres til at lave en målrettet indsats. På skolerne indsamles der årligt data om unges trivsel, rusmiddelbrug og sundhed, og data bliver formidlet lokalt til skoledistrikterne. Disse data benytter forskere, kommuner og skoler til at overvåge tendenser og ændringer i brugen af rusmidler og i risikofaktorer og beskyttende faktorer blandt unge samt til at fastlægge strategier og planlægge målrettede indsatser for det kommende skoleår. På baggrund af disse data er forskellige tiltag udviklet i forebyggelsen af rusmiddelbrug, herunder: a) Øget kommunikation til og dialog med forældre om vigtigheden i at give deres unge følelsesmæssig opbakning og støtte samt at monitorere social adfærd og øge tiden, de er sammen med deres børn; b) Bedre muligheder for, at unge kan deltage i organiserede fritidsaktiviteter samt motivering og opfordring til, at unge deltager i disse fritidsaktiviteter; og c) Øget samarbejde lokale skoler imellem for at fremme et netværk mellem skoler, forældre og andre lokale myndigheder, der kan understøtte de forskellige forebyggende tiltag.

Princip 4: Involvér forskere, politikere, praktikere og borgere til en forenet styrke – herved bliver indsatsen tværfaglig og alsidig. Herunder er et vigtigt element at styrke dialogen på tværs af aktører, da samarbejdet er med til at sikre en tværfaglighed og alsidighed i kompetencer og løsningsstrategier.

Princip 5: Løsningen skal matche problemet, hvilket blandt andet betyder, at man skal acceptere, at kulturændringer sker ved et langt sejt træk. Man kan med andre ord ikke forvente et quickfix. Modellen bygger på et princip om, at løsninger og indsatser skal tage højde for kompleksiteten og omfanget af de sociale og miljømæssige omstændigheder, som har skabt den nuværende ungekultur. Der eksisterer således ikke hurtige løsninger til at forandre unges brug af rusmidler – det kræver planlægning, fortsat opmærksomhed og engagement på tværs af en række aktører og ikke mindst økonomiske ressourcer. Modellen tager derfor udgangspunkt i langsigtede handlinger og ændringer.

Based on the Icelandic Prevention Model

From high to low in substance use – 15/16 year-old students

Bilag 3

Percentage of use of leisure allowance in Garðabær by age in the last 5 years

Hvatapeningar: nýting í % eftir aldri síðustu 5 ár

